

Rapport deputaten voor de pastorale zorg aan doven en slechthorenden

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Meppel 2017

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

	Inleiding	3
1	Verslag van de werkzaamheden	3
2	Budget	5
	Bijlagen	6
1	Opdracht GS Ede 2014	6
2	Voorstel nieuwe opdracht	7
3	Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden	7
4	Voortgangsverslagen	7

Inleiding

Deputaten zijn aangesteld voor de pastorale zorg aan dove en slechthorende mensen in de Gereformeerde Kerken. Met name de groep gebarende *doven en ernstig slechthorenden* gemeenteleden heeft speciale zorg nodig. Want deze groep kan bijna alleen bereikt worden via gebaren. Daarvoor is een speciale predikant voor doven (en slechthorenden) noodzakelijk. Hij kan Gods Woord naar hen toe brengen in hun eigen taal. In allerlei verschillende situaties.

In het rapport leggen deputaten verantwoording af hoe zij hun opdracht hebben uitgevoerd. Helaas moeten we rapporteren dat het speciale dovenpastoraat er niet was in de periode sinds de vorige synode. We vermelden ook de oorzaak hiervan. Deputaten moesten ook het dovenwerk laten inventariseren en doordenken en op basis daarvan beleidsvoorstellen doen met het oog op de toekomst van het dovenpastoraat. Beleidsvoorstellen komen later in een aanvullend rapport.

In hun jaarrapport 2015 vertellen deputaten meer over hun werkzaamheden. Dit rapport is te vinden op <http://www.gkv.nl/organisatie/generale-synode/jaarrapporten-2014-2017/>.

1 Verslag van de werkzaamheden

In dit verslag van onze werkzaamheden volgen wij de instructie die de synode van Ede ons heeft gegeven.

Deputaten en dovenpredikant

Het is de opdracht van deputaten om de dovenpredikant met raad en daad terzijde te staan, hem te begeleiden en erop toe te zien dat hij de hem gegeven instructie uitvoert, zoals ouderlingen toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers. (instructie, punt a-d)

In 2014 was de dovenpredikant, ds. Tj. van Dijk, niet in staat zijn werk te verrichten. Dit hing samen met verschil van inzicht tussen deputaten en de dovenpredikant over de uitvoering van zijn opdracht. Er zijn externe deskundige raadgevers en bemiddelaars ingeschakeld. Het verschil heeft helaas geleid tot ontbinding van de Overeenkomst van deputaten met de dovenpredikant per 1 april 2015. Deze kwestie heeft veel tijd en energie van deputaten gevergd, en ook van de dovenpredikant.

Nu hebben wij als Gereformeerde Kerken vrijgemaakt sinds april 2015 geen dovenpredikant meer. De doven missen hun dovenpredikant. Ds. Van Dijk mist zijn werk. Als predikant is hij naar analogie van artikel 12 KO (oud) artikel B15 (nieuw) verbonden gebleven aan de kerk van Zwolle-Zuid. De kerkenraad van deze gemeente draagt de verantwoordelijkheid voor zijn verdere beroepbaarheid.

Contacten met de kerken etc.

De instructie van deputaten spreekt verder over informatie aan de kerken, contact met de (vijf) regionale dovencommissies en (de dovenconsulent van) Dit Koningskind. (instructie, punt 2e) Deputaten hebben een paar keer schriftelijk bericht gestuurd aan de pastoranten van de dovenpredikant, aan de regionale dovencommissies en aan de kerken. Ook hebben zij naar aanleiding van de situatie zonder dovenpredikant in 2015 met de doven gesproken in een landelijke bijeenkomst. In die bijeenkomst is ook gesproken over het onderzoek van het dovenwerk.

Met regionale dovencommissies

Deputaten hebben tweemaal de regionale dovencommissies uitgenodigd voor een landelijke vergadering, eenmaal zowel in 2014 als in 2015. Zij hebben hen aangespoord in de ontstane situatie er te zijn voor de doven; de aangepaste diensten en dovensdiensten zoveel mogelijk te laten doorgaan; en zo nodig om te zien naar geschikte personen die pastoraat kunnen bieden en/of

catechisatie kunnen geven. Ook hebben deputaten hen geïnformeerd over het onderzoek van het dovenwerk. De afnemende belangstelling voor de aangepaste diensten in combinatie met het ontbreken van de dovenpredikant heeft ertoe geleid dat deze aangepaste diensten in de regio's Oost (Rouveen) en West (Capelle ad IJssel) en Zeeland niet meer georganiseerd worden en in regio Midden sinds 2016 alleen nog in de kerk van Spakenburg-Zuid. In regio Noord (Groningen) gaan zowel aangepaste diensten als dovendiensten onverminderd door. Regelmatig ook in samenwerking met de diensten van het IDP.

Met kerken

Deputaten hebben de kerkenraden gevraagd dat zij als eerstverantwoordelijken ook aan hun dove gemeenteleden, zoveel mogelijk passende herderlijke zorg bieden. Deputaten zijn verbaasd over de geringe respons vanuit de kerken: er kwamen slechts twee reacties binnen. Er konden voor enkele dove jongeren gedurende één of twee seizoenen catechisatie geregeld worden. Maar het lukte niet voor iedereen en niet in alle seizoenen. Het lukte deputaten alleen in de regio's West en Zeeland iemand te vinden die in geval van crisis pastoraat kan bieden aan doven: ds. Jaap Boerma.

Met Dit Koningskind

Er was ook contact met directeur van Dit Koningskind. Deze organisatie is afhankelijk van de vraag die bij haar neerleggen. Dat kan een cursus geloofs- en Bijbelse naamgebaren zijn voor ouders of betrokkenen van dove jongeren. Ze behandelt ook vragen over geloofsopvoeding of het opbouwen van relaties binnen de horende gemeenschap. Daarin past het ondersteunen van ambtsdragers. Deputaten hebben ook de directeur van Dit Koningskind op de hoogte gesteld van de situatie zonder dovenpredikant.

Website

Deputaten geven enige algemene informatie op het open gedeelte van de website www.doven.gkv.nl. Deze website is bedoeld als huisorgaan van de dovengemeenschap. De redactie van de website is vacant. De voorzitter van deputaten fungeert tijdelijk als redacteur.

De nieuwe beheerder is dhr. Guido van Harten (Leusden).

De website biedt een rooster van de aangepaste diensten en dovendiensten. In de rubriek Van de voorzitter vertellen deputaten kort over wat uit hun vergaderingen verteld kan worden. Op het besloten gedeelte is ruimte voor de pastorale rubriek voor de dovengemeenschap. Deze rubriek functioneert niet nu we zonder dovenpredikant zijn. Ook toen deze rubriek nog wel werd ingevuld, werd het besloten gedeelte slechts door enkelen bezocht. Daarom bezinnen deputaten zich op gebruik van andere sociale media.

Onderzoek van het dovenwerk

Deputaten moesten het dovenwerk laten inventariseren en doordenken. (Acta, artikel 53, Besluit 2 en instructie, punt 3f) Voor de inventarisatie hebben zij het Praktijkcentrum ingeschakeld. Deputaten hadden graag gezien dat de inventarisatie in 2015 was uitgevoerd. Dan hadden we tijdig voorstellen van nieuw beleid kunnen ontwikkelen. We hadden ook, indien de inventarisatie daar aanleiding toe gaf, concrete stappen kunnen zetten om tot een overeenkomst met het IDP te kunnen komen. Dat is echter niet gelukt. Pas in 2016 kon de inventarisatie plaatsvinden. Deputaten hebben het eindverslag begin oktober van dat jaar ontvangen. Voor de uitkomst van de inventarisatie en de gevolgen hiervan voor het beleid verwijzen deputaten naar hun aanvullend rapport.

Overeenkomst met het IDP

De synode van Ede heeft deputaten gemachtigd toe te treden tot het IDP (Interkerkelijk Dovenpastoraat. Voor info over het IDP zie www.Doofenkerk.nl), Acta, artikel 53 Besluit 2b en instructie, punt 3g. Daar de uitslag van het onderzoek pas in oktober 2016 bekend werd, hebben deputaten in dezen geen stappen kunnen zetten. Wel heeft de voorzitter van deputaten de vergaderingen van de Beleidsgroep van het IDP bijgewoond als waarnemer. En sinds zomer 2016 is

ds. Ton van der Wekken (CGK), lid van de Beleidsgroep van het IDP en haar moderamen, als waarnemer aanwezig in de vergaderingen van DDSH. Door de waarneming leren deputaten de waarde van het dovenwerk van het IDP steeds beter kennen. De waarneming over en weer is een stimulans voor deputaten.

Deputaten en hun vergaderingen

Deputaten vergaderden naar de regel eens per kwartaal (instructie, punt h). Daarnaast waren extra vergaderingen nodig. We zijn dankbaar dat we in volle harmonie konden werken.

Het deputaatschap bestond na de benoemingen door de synode Ede uit: mevr. Marjan Boersema-Wiersum (secretaris), dhr. Jan Bos (penningmeester), mevr. Janneke Jager-Nentjes (lid), ds. Gertjan Klapwijk (vice-voorzitter), ds. Wout Scherff (voorzitter en samenroeper), dhr. Fred Schoon (lid). Mevr. Boersema en ds. Klapwijk hebben in december 2015 afscheid genomen. Ieder had zijn/haar eigen redenen. Van de gelegenheid die de synode ons bood om een zevende deputaat te benoemen gezien de hoeveelheid werk, hebben deputaten geen gebruik gemaakt. Wel hebben zij voor de afgetreden leden nieuwe deputaten gezocht en gevonden in de personen van dhr. Erwin Baas (audioloog, Son) en ds. Jaap Oosterhuis (Winsum). Deputaten dragen deze personen aan de synode voor ter benoeming. In verband met het regulier aftreden van Fred Schoon zullen deputaten later een voordracht doen.

In de verslagperiode is van de kerk te Zwolle-Zuid geen afgevaardigde als adviseur uitgenodigd.

Materiaal voor doven en vacature dovenpredikant

Er is geen nieuw materiaal op gebied van Bijbel en belijdenis ontwikkeld, (instructie, punt i en j). Hangende de inventarisatie van het dovenwerk en de bezinning op toekomstig beleid achtten deputaten het niet mogelijk in de vacature van dovenpredikant te voorzien.

Voor meer detailinformatie over onze werkzaamheden verwijzen deputaten naar het jaarverslag 2015 (<http://www.gkv.nl/organisatie/generale-synode/jaarrapporten-2014-2017/>)

2 Budget

Naar aanleiding van de opdracht van de synode bezinnen deputaten zich op het beleid inzake het dovenpastoraat in de toekomst. Daarom vragen we voorlopig op basis van bestaand beleid (met een voltijdse dovenpredikant) voor de volgende jaren:

2018: € 112.000, 2019: € 113.000 en 2020: € 114.500. Dat is totaal € 339.000.

Vanwege het ontbreken van concrete beleidsvoornemens met betrekking tot het dovenpastoraat is de meerjarenbegroting nog onderwerp van overleg met deputaten financiën en beheer.

(De Generale Synode Ede 2014 heeft voor 2017 een bedrag van € 114.000 goedgekeurd.)

Bijlagen

1 Opdracht GS Ede 2014

Acta, Artikel 53, Besluit 2:

- a. deputaten de opdracht en volmacht te geven het dovenwerk in de Gereformeerde Kerken opnieuw te laten inventariseren en te doordenken, en voorstellen te doen ter verbetering en tot aanpassing aan de actuele situatie; deputaten zullen hierbij de doven zelf betrekken;
- b. deputaten te machtigen om, als bovengenoemd nader onderzoek daartoe aanleiding geeft, toe te treden tot het Interkerkelijk Dovenpastoraat (IDP), het samenwerkingsverband van de Werkgroep voor het Dovenpastoraat van de Protestantse kerk in Nederland, de Deputaten Pastoraat in de gezondheidszorg van de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Commissie Dovenpastoraat van de Nederlands Gereformeerde Kerken voor de geestelijke verzorging van doven, onder de voorwaarde dat goede geestelijke verzorging van de doven in de GKv gewaarborgd is;
- c. indien besloten wordt tot toetreding tot het IDP, deputaten de opdracht te geven:
 1. in overleg te treden met het Interkerkelijk Dovenpastoraat over de af te sluiten overeenkomst en als er overeenstemming bereikt is, de overeenkomst te ondertekenen;
 2. dove broeders en zusters in de Gereformeerde Kerken te verwijzen naar de gezamenlijke kerkdiensten van het IDP in de CGK, GKv, NGK en PKN;
 3. voorstellen te doen aan de regionale dovencommissies in verband met de liquidatie van de PS-en, ook om hen eventueel naar de Interkerkelijke Commissies (IC's) te begeleiden;
 4. de dovenpredikant te begeleiden bij de overgang naar werken binnen het IDP;
 5. de bestaande regelingen en instructies aan te passen bij deze samenwerking.

Instructie deputaten pastorale verzorging doven en slechthorenden. Acta, artikel 53 Besluit 3:

- a. zij regelen en begeleiden de speciale toerusting van de predikant;
- b. zij staan de predikant met raad en daad terzijde; zij begeleiden hem; zij zien toe dat hij de hem gegeven instructie uitvoert, op dezelfde manier waarop ouderlingen toezien op de ambtsdienst van hun medeambtsdragers, volgens artikel 23 KO;
- c. zij behandelen eventuele klachten uit het midden van de kerken over het functioneren van de predikant. Zij mogen die klachten alleen in behandeling nemen als de klagende instantie eerst zelf geprobeerd heeft met de predikant tot een oplossing te komen. In zaken die leer of leven van de predikant raken, houden zij zich aan wat daarover in de instructie voor de kerk te Zwolle-Zuid is vastgesteld (Acta GS Ommen 1993, art. 42);
- d. zij proberen samen met de predikant de pastorale verzorging van de dove en slechthorende gemeenteleden te stimuleren en te coördineren. Zij voorzien de predikant van de communicatieapparatuur die hij voor zijn werk nodig heeft;
- e. zij informeren de kerken regelmatig over het dovenpastoraat en onderhouden goed contact met de in het land bestaande dovencommissies en de dovenconsulent van Dit Koningskind;
- f. zij (laten) onderzoeken of het dovenwerk, gezien kerkelijke en technische ontwikkelingen, een andere wijze van organiseren vereist en doen daarover voorstellen. Daarbij nemen ze de vraag mee of de eis gehandhaafd moet blijven dat de dovenpredikant zich in Zwolle-Zuid vestigt; wanneer nodig passen zij de instructie aan;
- g. zij voeren gesprekken met het IDP om tot een overeenkomst met het IDP te komen, onder de voorwaarden dat goede geestelijke verzorging van de doven in de Gereformeerde Kerken gewaarborgd is; zij tekenen deze overeenkomst als er overeenstemming bereikt is; zij passen de bestaande regelingen en instructies, waar nodig, als gevolg van toetreding aan; zij verwijzen dove broeders en zusters in de Gereformeerde Kerken naar de gezamenlijke kerkdiensten van het IDP; zij begeleiden de overgang van de vijf regionale commissies naar de interkerkelijke commissies en/of adviseren hen over de gevolgen van de liquidatie van de PS-en;

- h. zij vergaderen als regel vier keer per jaar. Zij wijzen uit hun midden een voorzitter en secretaris aan. Ook dragen ze een penningmeester voor om door de synode benoemd te worden. De voorzitter fungeert als samenroeper. Deputaten nodigen in de regel de predikant voor doven en slechthorenden uit. Hij mag als adviserend lid aan de vergaderingen deelnemen. Ook een afgevaardigde van de kerkenraad van Zwolle-Zuid kan uitgenodigd worden als adviserend lid, wanneer de deputaten of de dovenpredikant of de raad van Zwolle-Zuid hierom vragen;
- i. zij onderzoeken of er middelen voorhanden zijn om bijbel en belijdenis zo dicht mogelijk bij de dove en slechthorende broers en zussen te brengen;
- j. als er een vacature voor dovenpredikant ontstaat, dan handelen zij naar de instructie van de GS Ommen 1993 (Acta art. 42, Besluit 6);
- k. zij rapporteren aan de volgende generale synode.

2 Voorstel nieuwe opdracht

Deputaten stellen de volgende instructie voor:

Nog in te vullen naar aanleiding van bezinning op toekomst beleid.

3 Samenstelling deputaatschap en rooster van aftreden

Leden:	Functie(s):	Aftredend:
Wout Scherf	voorzitter en samenroeper	2020
Jan Bos	penningmeester	2023
Erwin Baas (audioloog)	lid	-
Jaap Oosterhuis (predikant)	lid	-
Janneke Jager-Nentjes	lid	2020
Fred Schoon	lid	2017

Vacant: predikant voor doven en slechthorenden

4 Voortgangsverslagen

Het jaarrapport 2015 is te vinden op:

<http://www.gkv.nl/organisatie/generale-synode/jaarrapporten-2014-2017/>.